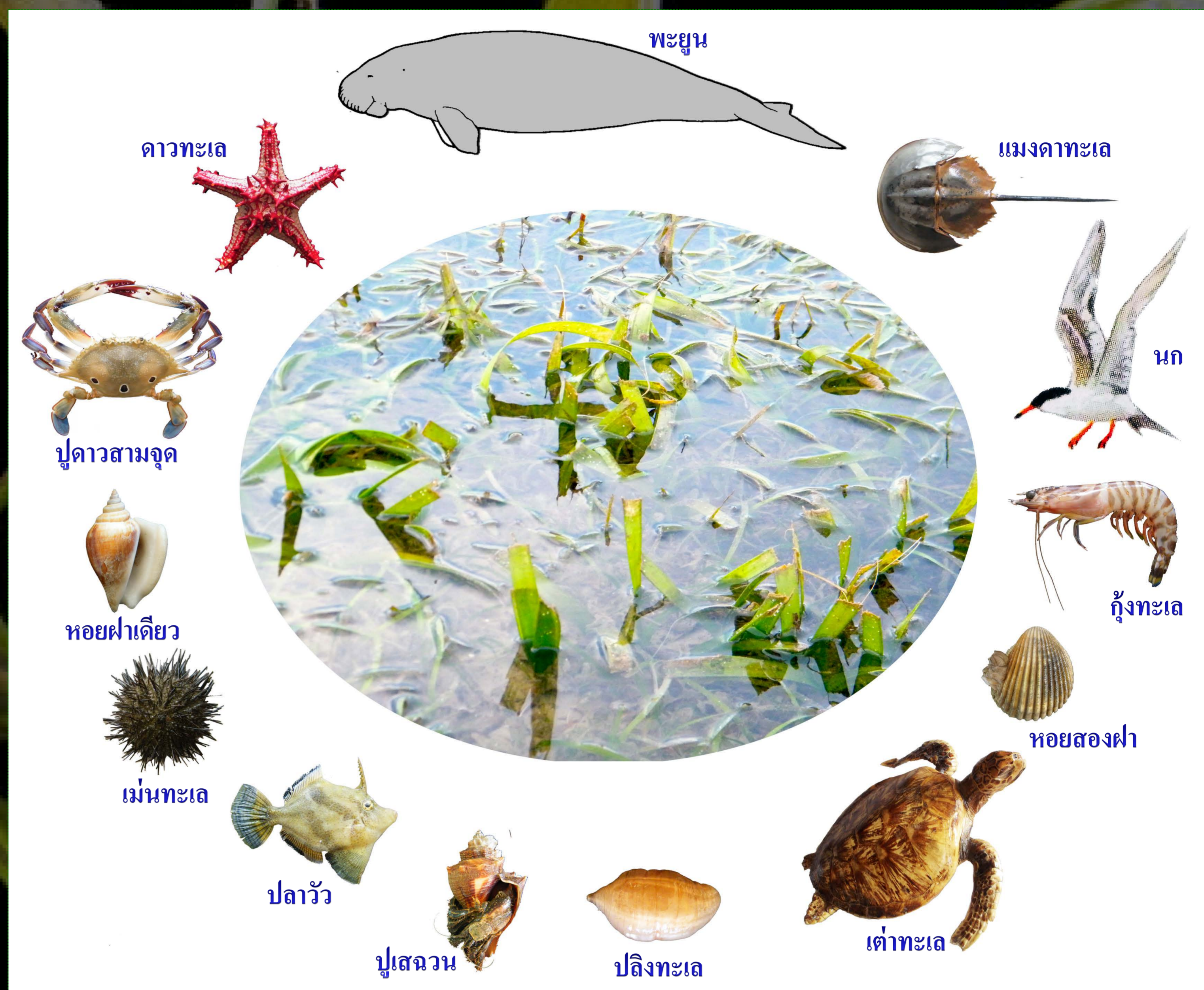

หญ้าทะเลในประเทศไทย

Seagrasses of Thailand

หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางประมง สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาชายฝั่งอันดามัน สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความสำคัญของหญ้าทะเล

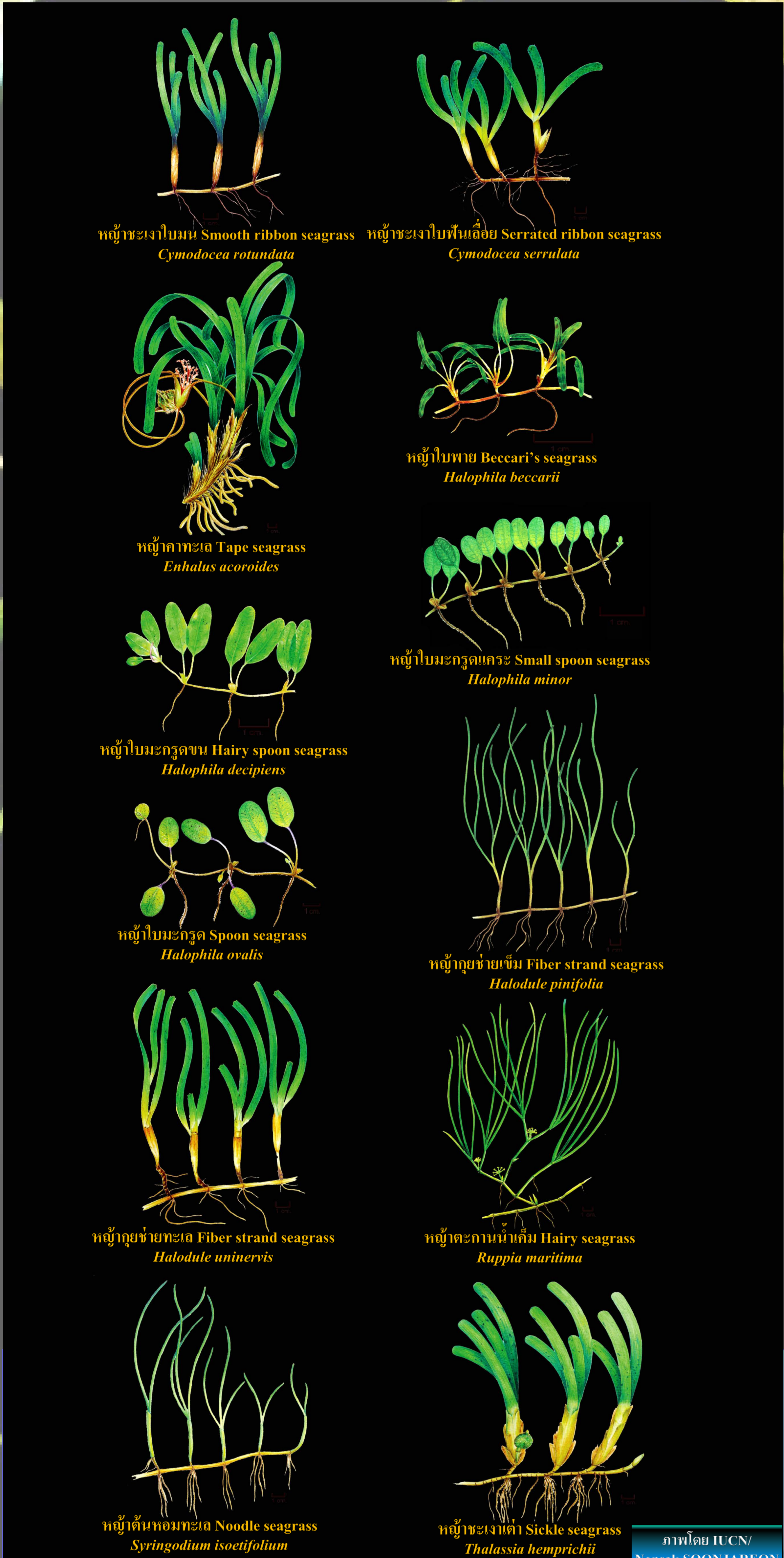
หญ้าทะเล เป็นแหล่งอนุบาลตัวอ่อน แหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร และที่กำบังหรือหลบภัยของสัตว์ทะเลหลายชนิด เช่น ปลา กุ้ง ปู ปลิงทะเล หอยบางชนิด เป็นต้น นอกจากนี้ในแนวหญ้าทะเลยังพบสัตว์มีกระดูกสันหลังอื่นๆ เข้ามาหาอาหาร ได้แก่ พะยูน และเต่าทะเล พบพืชบางชนิดในแนวหญ้าทะเล เช่น แพลงก์ตอนพืช สาหร่ายทะเล เป็นต้น รวมทั้งยังพบสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ซึ่งทำหน้าที่ย่อยสลายซากสิ่งมีชีวิตต่างๆ ได้แก่ แบคทีเรีย และรา ซึ่งทำให้เกิดการหมุนเวียนของสารต่างๆ ในระบบนิเวศ

หญ้าทะเลเป็นแหล่งทำการประมง เช่น การทำประมงอวนรุนลูกปลาแก้ว เพื่อนำไปเลี้ยงต่อในกระชัง การทำประมงอวนรุนเคย เพื่อนำไปตากแห้ง เป็นต้น

หญ้าทะเล มีระบบรากที่แข็งแรง จึงช่วยลดความรุนแรงของคลื่นและช่วยป้องกันชายฝั่งไม่ให้พังทลาย

หญ้าทะเลบางชนิด เช่น หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) สามารถนำผลมาบริโภค หรืออาจนำมาบดเป็นตะกั่วได้ เป็นต้น

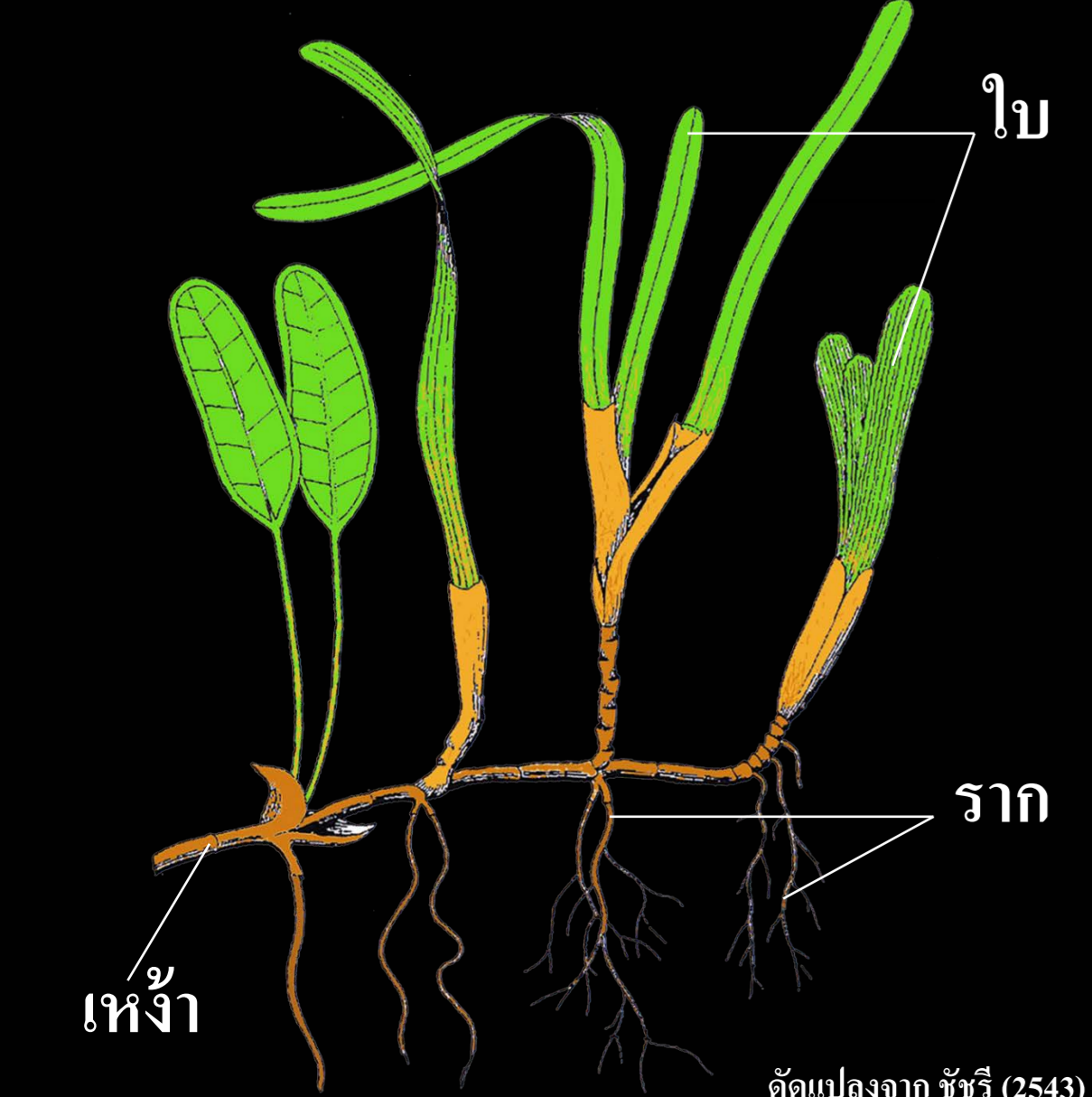
ในประเทศไทย มีหญ้าทะเลทั้งหมด 12 ชนิด แพร่กระจายบริเวณอ่าวไทย 12 ชนิด และฝั่งทะเลอันดามัน 11 ชนิด (หญ้าตะกานน้ำเค็ม (*Ruppia maritima*) พบเฉพาะชายฝั่งอ่าวไทย) จากการสำรวจหญ้าทะเลในพื้นที่ใกล้เคียงกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาชายฝั่งอันดามัน บริเวณหมู่เกาะกำ จังหวัดระนอง ถึงปากคลองกระระ หาดทุ่งนางดำ จังหวัดพังงา พบหญ้าทะเลทั้งสิ้น 11 ชนิด (ชัชวี, 2543; กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และคณะ, 2548) จึงนับว่าบริเวณนี้มีความหลากหลายของหญ้าทะเลสูงและมีการแพร่กระจายเป็นบริเวณกว้าง ส่งผลให้มีความสมบูรณ์ของสัตว์น้ำบริเวณนี้จึงมีความสำคัญต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมชายฝั่ง รวมถึงเป็นแหล่งอาชีพซึ่งมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง

ภาพโดย IUCN/ Nonsak SOONJAREON

แนวหญ้าทะเลหาดทุ่งนางดำ จังหวัดพังงา

หญ้าทะเล (Seagrasses) เป็นกลุ่มของพืชดอกเพียงกลุ่มเดียว ที่ได้มีวิวัฒนาการให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในทะเล โดยมีลักษณะโครงสร้างภายนอกคล้ายคลึงกับหญ้าที่เจริญอยู่บนบก ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนแรก คือ ราก เป็นส่วนที่ใช้ในการดูดซึมสารอาหารและแร่ธาตุจากในดิน ทั้งยังช่วยในการยึดเกาะกับพื้นดิน ทำให้หญ้าทะเลมีความมั่นคง ส่วนที่สอง คือ เหง้า เป็นส่วนของลำต้นที่เจริญเติบโตลงไปในดิน และส่วนที่สาม คือ ใบ เป็นส่วนที่ใช้ในการสังเคราะห์ด้วยแสงเพื่อสร้างอาหาร มีรูปร่างแตกต่างกันตามแต่นิเวศของหญ้าทะเล มีทั้งชนิดที่ใบมีลักษณะเป็นแผ่นแบน และชนิดที่เป็นท่อกลม ใบของหญ้าทะเลใช้เป็นลักษณะสำคัญในการจำแนกชนิดของหญ้าทะเล

เอกสารอ้างอิง

- ชัชวี สุพันธุ์วิช, 2543. หญ้าทะเล. ใน อุทยานทรัพยากรชายฝั่งอันดามันเฉลิมพระเกียรติ. สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 140 หน้า.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจังหวัดศรีสะเกษ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคโนโลยีการเกษตร. 2548. รายงานการสำรวจและประเมินผลกระทบจากเหตุการณ์พิบัติภัยต่อทรัพยากรชายฝั่งทะเลในทะเลอันดามัน. 241 หน้า

ผู้จัดทำ: สหัช ราชเมืองขวาง